Landsstýrið við nýggjari lánsbrævarøð

Landsstýrið gevur út nýggja lánsbrævarøð. Lánsbrøvini verða listað 10. juni 2009 á virðisbrævamarknaðunum í Reykjavík og Keypmannahavn. Lánsupphæddin er í navnvirði 1.900 mió krónur, sum við kurs 94,96 svarar til 1.804,2 mió krónur, sigur Landsbankin. Peningurin verður lutvíst brúktur til at fíggja hall á fíggjarlógini - 500 mió krónur- og lutvíst til at endurfíggja brævalán sum fella til gjaldingar í ár - 1.018 mió krónur. Ein partur - 286 mió ´krónur - verður brúktur til framskundaða afturgjalding av brævlánum. Lánið er eitt 3-ára standandi lán, sum fellur til gjaldingar 11. juni 2012. Rentan til íleggjarar er 3,808% p.a. Lántøkan er fyrireikað av Landsbanka Føroya og Nordea Bank, og lánsbrøvini eru seld í Føroyum og uttanlands, sigur Landsbankin.

Nebbasild ger landgongd í Føroyum

Náttúruviðurskiftini í havinum eru rættiliga við okkum í løtuni, og øll útlit eru til, at toskastovnurin fer at mennast aftur. Nógv nebbasild er, og hetta eigur eisini at síggjast aftur í sjófuglinum, sum tíðin gongur. Sosialurin hevur prátað við lívfrøðingin, Kirstin Eliassen, sum skrivar phd-verkætlan um nebbasild, og í samrøðuni sigur hon frá áhugaverdum søgum um nebbasild og tosk í føroyskum sjógvi

NÁTTÚRA
Vilmund Jacobsen
vilmund@sosialurin.fo

Tað er mangt, sum bendir á, at fiskur og sjófuglur fara at hava betri dagar í okkara sjógvi og við Føroyar, enn tey hava havt seinastu árini. Gróðurin á landgrunninum var rímiliga góður í fjør, serliga tíðliga í árinum, og alt bendir á, at gróðurin eisini verður góður í ár. Eitt er, nær gróðurin byrjar, og annað er, hvussu leingi gróðurin heldur á.

Gróðurin er grundarlagið undir øðrum lívi í havinum, eitt nú nebbasildini, sum aftur er grundarlagið undir fiski og sjófugli.

Alt bendir á, at nebbasildastovnurin í føroyskum sjógvi rættiliga er við at koma fyri seg, og í sínum kanningum staðfesti Havstovan í fjør, at týðiligar ábendingar eru um hetta.

Havstovan ger yngulkanningar um mánaðarskiftið juni/juli, og tá fæst ein nýggj ábending um, hvussu støðan hjá nebbasildini er.

Fiskimenn hava sagt frá nógvari nebbasild í fiski, sum verður kruvdur, og á landi er eisini onkur ábending um, at okkurt veruliga er við at henda í sjónum.

Tá undirritaði var ein stuttleikatúr við sleingitráðuni eina løtu mikukvøldið, krókti lítli sílapilkurin seg fastan í tríggjar stórar nebbasildir úti í Sandágerði. Í sjónum sást lív, og tað sást eisini, at røringur var ymsastaðni uppi í vatnskorpuni.

Havi ongantíð upplivað áður at fingið nebbasild á tráðu, tó at seiðatráða, seiðapilkur og seiðapláss vóru partur av øllum uppvøkstrinum og upp í vaksnamannaárini.

Kirstin veit mest

Tann, sum kanska veit eina mest um nebbasild í Føroyum í dag, man vera Kirstin Eliassen, lívfrøðingur, sum starvast á Havstovuni, har hon nú eisini er í holt við at skriva eina stóra phd-verkætlan um nebbasild. Hetta er eitt arbeiði, sum verður goldið av tí, sum rópt verður fiskivinnugransking og donsku stjórnini við helvtarbýti av útreiðslunum. Arbeiði við verkætlanini byrjaði í 2007, og nú verður so verkætlanin skrivað. Kirstin skrivaði eisini høvuðsuppgávu um nebbasild, tá hon las lívfrøði, og soleiðis hevur hon arbeitt við nebbasild og gransking av hesum fiskaslagi í fleiri ár tilsamans.

Hon sigur, at tað var Havstovan við Hjalta í Jákupsstovu á odda, sum eggjaði henni til at fara undir hesa verkætlan, tí nebbasild hevur so stóran týdning fyri fisk og sjófugl.

Kirstin Eliassen, lívfrøðingur

Regluligu nebbasildakanningarnar, sum Havstovan ger, eru partur av yngulkanningunum, sum Magnus Heinason ger á hvørjum ári um mánaðarskiftið juni/ juli. Tá yvirlitstrolingar verða gjørdar um várið og heystið, verða eisini magakanningar gjørdar av toski, hýsu og upsa, og tá verður skrásett, hvussu nógv nebbasild er í maganum á hesum fiskasløgum.

Kirstin er eisini við í øðrum kanningum av nebbasild, og herfyri var hon við norska havrannsóknarskipinum, G.O. Sars, sum gjørdi kanningar á stívliga 20 støðum í norska partinum av Norðsjónum. Hesar kanningar vístu, at væl var til av nebbasild á trimum støðum, meðan minni var at fáa á øðrum støðum, harav onkrar støðir royndust vánaligar.

Meðan aðrir veiða nebbasild, hevur veiða eftir hesum fiskaslagi verið bannað í føroyskum sjógvi í fleiri ár.

- Mínar kanningar vísa, at góða gýtingin av nebbasild, sum vit staðfestu við yngulkanningum í fjør summar, er komin væl til sættis, soleiðis at fiskurin, sum tá kom undan, framvegis er á lívi.

Hon sigur, at tað eru trý sløg av nebbasild í føroyskum sjógvi, men nebbasildin, sum vit tosa um – havnebbasildin – er nógv hin største parturin, og tí er tað henda sildin, vit tosa um sum grundarlag undir føði hjá fiski og fugli.

- Havnebbasildin veksur skjótt, og longu eftir einum ári er hon einar 12-13 sentimetrar long, sigur Kirstin.

Góðar ábendingar

Lívfrøðingurin vísir á, at allar ábendingar siga, at nebbasildin er uppaftur betri fyri í ár enn í fjør, tá positiva gongdin av álvara varð staðfest.

- Vit kunnu siga, at fiskur etur tað, sum hann kemur fram á í sjónum, men vit hava eisini staðfest, at eitt nú toskurin er feitari, tá